

АНОТАЦІЇ

Белякова О.С. Загальна культура особистості та її види

Стаття присвячена розгляду видів культури: інтелектуальної, екологічної, естетичної, комунікативної, їх взаємозв'язку та взаємозалежності. Розкрито особливості формування видів культури та їх прояви, що безпосередньо пов'язані з активною діяльністю особистості, вплив загальної культури особистості на розвиток видів культури за умов реалізації виховного, розвивального потенціалу перетворювальної діяльності.

Ключові слова: загальна культура, майбутній учитель, вища освіта.

Бикова В.О. Щодо сутності феномену “конкурентоспроможність фахівця”

У статті розглянуто проблему визначення сутності конкурентоспроможності фахівця.

Ключові слова: конкурентоспроможність, фахівець.

Біницька О.П. Формування економічних знань у студентів вищих педагогічних навчальних закладів України

У статті розглянуто проблему вдосконалення процесу навчання при формуванні у студентів економічних знань у період трансформації економічної системи в Україні.

Ключові слова: освіта, економічні знання, економічна освіта, система освіти.

Бондаренко Ю.В. Сучасні вимоги до якості знань та якості освіти при підготовці інженерів-педагогів для системи профтехосвіти

У статті проаналізовано компоненти якості знань та її основні характеристики при підготовці інженерів-педагогів для системи профтехосвіти.

Ключові слова: якість знань, якість освіти, інженер-педагог, система профтехосвіти, інноваційне мислення, інженерна складова, педагогічна складова.

Вайновська М.К. Технологія дослідження словесної тканини тексту художнього твору на уроках світової літератури

Технологія спрямовує вчителя поряд з традиційними видами аналізу тексту художнього твору впроваджувати можливість “побачити”, читаючи, внутрішній стан героя, виховати “внутрішній” зір учня-читача; знайти й відчути “живе слово” в підтексті; викликати позитивний душевний стан школяра; зрозуміти авторську позицію; дослідити окремі мікрочастинки твору; з'ясувати непомітні штрихи, деталі. Ця технологія спрямовує педагога до встановлення контакту зі своїми учнями та “діалогічних відносин” навколо художнього тексту; дає можливість модернізувати навчально-виховний процес та оволодіти сукупністю методичних, інструментальних моделей і технологій у “майстер-класі” в системі післядипломної освіти.

Ключові слова: інновація, інноваційні технології, технологія дослідження словесної тканини тексту художнього твору, “майстер-клас”.

Волкова Н.П. Самостійна робота як засіб підготовки майбутніх фахівців до професійної комунікації

У статті обґрунтовано сутність, характеристики самостійної роботи; розкрито зміст завдань для самостійної роботи студентів, спрямованих на їх підготовку до професійної комунікації.

Ключові слова: самостійна робота, майбутній фахівець, професійна комунікація.

Гаркуша І.В. Дослідження стану сформованості риторичної культури майбутніх рекламистів

У статті розкрито деякі аспекти дослідження стану сформованості риторичної культури майбутніх рекламистів.

Ключові слова: майбутній рекламист, риторична культура.

Грубіч Д.Ю. Загальноправова підготовка майбутнього вчителя як педагогічна проблема

У статті визначено поняття “загальноправова освіта”, “загальноправова підготовка”; розкрито зміст загальноправової підготовки через описання основних її факторів та принципів; виявлені напрями, які впливають на вдосконалення загальноправової підготовки майбутнього вчителя.

Ключові слова: загальноправова освіта, загальноправова підготовка майбутніх учителів.

Давидова Ж.В. Технологічний підхід до формування духовно-ціннісних орієнтацій студентської молоді

У статті обґрунтовано особистісно орієнтовану педагогічну технологію формування духовно-ціннісних орієнтацій студентської молоді. Визначено, що критичне мислення є оптимальним підґрунтям проектування засобів цієї технології. Спроектовано основні етапи технології: орієнтувально-мотиваційний, пізнавально-перетворювальний, рефлексивно-діяльнісний. На кожному етапі визначено цілі, засоби, види управління, а також запропоновано рекомендації щодо діяльності викладачів та студентів.

Ключові слова: духовно-ціннісні орієнтації, педагогічна технологія, етапи технології, критичне мислення, засоби технології, види управління.

Дмитренко Т.О., Ярьсько К.В. Багатовимірна інтеграція в освітньому процесі вищого навчального закладу

Розглянуто сучасний стан і тенденції розвитку напряму інтеграції в педагогічній науці.

Ключові слова: диференціація, інтеграція, педагогічна система, багатовимірність педагогічних об’єктів.

Долапчі А.Ю. Розробки з удосконалення навчання іноземних мов у вітчизняних гімназіях другої половини XIX ст.

Статтю присвячено вивченню та висвітленню позитивних педагогічних і методичних розробок у викладанні іноземних мов у вітчизняних гімназіях другої половини XIX ст.; у викладанні давніх і нових іноземних мов переважають словесні, наочні та практичні методи організації навчальної діяльності учнів.

Ключові слова: викладання іноземних мов, методи навчання.

Єсіна Н.О. Сутність та умови технології формування творчих умінь майбутніх майбутнього вчителя в інтелектуально-ігровій діяльності

У статті обґрунтовано сутність категорії “технологія”, “педагогічна технологія”; розкрито основні етапи технології формування творчих умінь в інтелектуально-ігровій діяльності; визначено сутність цього процесу; розроблено та обґрунтовано умови технології формування творчих умінь в інтелектуально-ігровій діяльності.

Ключові слова: технологія, педагогічна технологія, етапи технології, умови технології.

Жерновникова О. Формування мотивації самостійної навчальної діяльності студентів

У статті розглянуто формування мотивації самостійної навчальної діяльності студентів за допомогою шести чинників.

Ключові слова: мотивація, самостійна навчальна діяльність.

Жидких Т.М. Періодизація історії розвитку концепції неперервної освіти

Завдання забезпечення неперервності освіти стає в сучасному світі однією з найбільш актуальних, враховуючи різноманіття соціальних, національних, культурних, економічних умов, у яких функціонує й розвивається система освіти. У статті розглянуто різноманітні підходи до періодизації історії розвитку концепції неперервної освіти.

Ключові слова: неперервна освіта, етапи, стадії розвитку концепції неперервної освіти.

Зайковська С.В. Поняття “Я-образу” в контексті питання формування впевненості в собі в студентів вищого навчального закладу

У статті проаналізовано існуючі погляди вітчизняних та зарубіжних науковців на поняття “Я-образу” в контексті питання формування впевненості в собі в студентів вищого навчального закладу.

Ключові слова: “Я-образ”, самооцінка, впевненість у собі, самоповага.

Зінченко В.О. Сутнісні характеристики управління якістю навчального процесу у ВНЗ

У статті визначено наукову основу управління якістю навчального процесу у вищій школі, яке повинно здійснюватись при взаємодії суб’єктів управління. Автором охарактеризовано закономірності, принципи та функції управління якістю навчального процесу, визначено їх взаємозв’язок.

Ключові слова: управління якістю навчального процесу у ВНЗ, закономірності управління, принципи управління, функції управління.

Іваницький О.І. Особливості застосування загальнодидактичних принципів у вищій професійній освіті

У статті розглянуто особливості застосування загальнодидактичних принципів у вищій професійній школі в аспекті формування змісту навчального предмета.

Ключові слова: принцип навчання, зміст навчального предмета, вища професійна освіта.

Ігнатєва А.І. Основні віхи життя та напрями громадсько-педагогічної діяльності Я.П. Ряппо

У статті виділено й охарактеризовано напрями громадсько-педагогічної діяльності Я.П. Ряппо, такі як: розробка, обґрунтування та впровадження нововведень в українську освітню систему; розробка змістовно-методичного забезпечення навчально-виховного процесу в трудовій школі, методичних аспектів реалізації соціальної спрямованості української системи освіти. Доведено, що Я.П. Ряппо був прихильником концепції практицизму й професійної спрямованості, монотехнізму освіти.

Ключові слова: професійна спрямованість, громадсько-педагогічна діяльність, національна освіта.

Ігнатюк О.А. Соціально-педагогічне проектування моделі підготовки майбутніх конкурентоспроможних інженерів на прикладі психолого-педагогічних та управлінських дисциплін

Статтю присвячено проблемі підготовки майбутніх інженерів до професійної діяльності. У центрі уваги перебувають питання визначення моделі професійно значущих якостей конкурентоспроможних інженерів на сучасному ринку праці. Визначено зміст і сутність етапів соціально-педагогічного проектування моделі професійно значущих якостей майбутніх інженерів на прикладі інтегрованих дисциплін.

Ключові слова: інтегровані навчальні дисципліни; конкурентоспроможний фахівець; майбутній інженер; професійні компетенції; студент; технічний університет; фахова підготовка.

Калита О.М. Інтерактивні технології у формуванні комунікативної компетентності майбутніх правознавців

У статті розкрито особливості застосування інтерактивних технологій у формуванні комунікативної компетентності майбутніх правознавців. Розглянуто технологію проведення тематичних тренінгів, проаналізовано основні вимоги до групової роботи та прийоми її організації.

Ключові слова: інтерактивні технології, комунікативна компетентність, тренінг, групова робота.

Канівець М.В. Формування впевненості в собі у студентів вищих технічних навчальних закладів

Показана роль формування впевненості в собі як основи розвитку особистості студента. Розкрито зміст поняття впевненості і її взаємозв'язку із самооцінкою особистості. Запропонований комплекс заходів щодо підвищення рівня впевненості в собі.

Ключові слова: упевненість, студент, самооцінка особистості.

Каралкіна К.В. Етичні дилеми Л. Кольберга як засіб розвитку моральної свідомості майбутніх фахівців-медиків

У статті на підставі аналізу теоретичних положень теорії поетапного розвитку моральної свідомості Л. Кольберга розкрито сутність тренінгу розвитку моральної свідомості медика.

Ключові слова: етична дилема, моральна свідомість, майбутні фахівці-медики.

Клочкова Л.І. Основні концепції розвитку виховання в умовах модернізації російського суспільства

У статті розкрито основні концепції розвитку виховання в умовах модернізації російської освіти. Автор показує реальні шляхи актуалізації напрацьованого досвіду у виховній практиці, розглядаючи як різні підходи до виховання, так і конкретний зміст, форми та методи процесу виховання.

Ключові слова: виховальна концепція, гуманізація, практика виховання, підходи до виховання, нова культура виховання.

Кондрашина Г.В. Витоки ідеї підготовки й контролю за діяльністю керівників загальноосвітніх навчальних закладів в історії української педагогічної думки

У статті розкрито історичний аспект проблеми підготовки керівників шкіл у вітчизняній педагогічній думці. Конкретизовано вимоги до керівників перших українських колегій, братських шкіл. Проаналізовано міністерські вимоги та інструкції для директорів загальних навчальних закладів у ХІХ ст., коли було утворено Міністерство народної освіти. Визначено переваги і недоліки педагогічних надбань кожної епохи, прогностичні тенденції розвитку менеджменту освіти на національному ґрунті.

Ключові слова: менеджер освіти, директор школи, управління, освіта.

Коробчук Л.І. Професійна підготовка майбутніх фахівців машинобудівного профілю з позицій компетентісно орієнтованого підходу

У статті розкрито основні аспекти професій та підготовки майбутніх фахівців машинобудівного профілю з позицій компетентісно орієнтованого підходу; значення освітньої компетенції та її суттєвий вплив на зміст та форми освіти. Висвітлено одне з найголовніших завдань сьогодення, яке постало перед сучасними фахівцями машинобудівного профілю, – це забезпечення екологізбалансованих умов існування і життєдіяльності, збереження навколишнього середовища в період розвитку НТП. Обґрунтовано необхідність екологічної освіти у вищих навчальних технічних закладах, яка має бути спрямована на підготовку майбутніх спеціалістів до практичного вирішення питань, пов'язаних з необхідністю дотримання норм екологічнобезпечної діяльності.

Ключові слова: компетентність, компетенція, екологічна компетентність, контекстуальний аналіз, освітні компетенції, компетентісний підхід, сучасні фахівці машинобудівного профілю, компетентісно орієнтований підхід, екологічнобезпечна діяльність, екологізбалансовані умови.

Крамаренко Т.В. Використання електронної пошти викладачами для підвищення рівня їх педагогічної майстерності

У статті проаналізовано основні аспекти використання електронної пошти при викладанні іноземної мови викладачами з метою підвищення рівня її педагогічної майстерності, а також описано перспективи її подальшого застосування.

Ключові слова: культура, освітній процес, комп'ютерні мережі, спілкування, Інтернет-комунікація, електронна пошта, педагогічна майстерність.

Кудінов М.В. Експериментальне дослідження рівня сформованості готовності до автоматизованого проектування інформаційних систем у майбутніх інженерів-педагогів.

У статті розглянуто експериментальне дослідження рівня сформованості готовності в майбутніх інженерів-педагогів до автоматизованого проектування інформаційних систем.

Ключові слова: формування готовності, майбутні інженери-педагоги, автоматизоване проектування інформаційних систем.

Кузнецова О.Ю. Питання індивідуалізації навчання у вищій освіті

У статті розкрито розуміння індивідуалізації навчання у вищій освіті та охарактеризовано шляхи її реалізації в навчальному процесі. Наголошено на важливості врахування навчальних стилів студентів. Висвітлено доцільність концепції гнучкого навчання та її провідні принципи.

Ключові слова: навчання, індивідуалізація, навчальний стиль, гнучке навчання, вища освіта.

Леснік В.О. Формування вольових якостей студентів вищих навчальних закладів

У статті розглянуто питання формування вольових якостей студентів вищих навчальних закладів. Розкрито фактори виховання вольових і морально-етичних якостей, формування світогляду, патріотизму.

Ключові слова: фізична підготовка, вольові якості, виховання, педагогіка, тренер, організація.

Лесь Т.Г. Аналіз удосконалення методики навчальної дисципліни

Стаття містить алгоритм аналізу вдосконаленої методики навчальної дисципліни методом комплексної оцінки.

Ключові слова: алгоритм, аналіз, удосконалювана методика, навчальна дисципліна, комплексна оцінка.

Манохіна І.В. До проблеми готовності майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності

Здійснено порівняльний аналіз наукового трактування поняття “готовності” різними дослідниками та науковцями, проаналізовано науково-теоретичні підходи до готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності.

Ключові слова: готовність, професійна готовність; соціальний педагог.

Маріна О.В. Використання сучасних інформаційних технологій у вивченні іноземних мов у навчально-виховному процесі педагогічного університету

У статті розглянуто роль та потенціал використання сучасних інформаційних технологій у викладанні іноземних мов у навчально-педагогічному процесі педагогічного університету. Визначено дидактичні завдання навчання іноземних мов, які можуть бути ефективно вирішені при використанні комп'ютерів як складової СІТ. Розглянуто складові мультимедіа; досліджено можливості й шляхи використання відеодисків та інтерактивної дошки як складових СІТ. У роботі розглянуто різні види навчальних комп'ютерних програм та вимоги до них, а також використання СІТ у позааудиторній роботі. Визначено переваги, недоліки та значення навчання з активним використанням СІТ.

Ключові слова: сучасні інформаційні технології; іноземні мови; педагогічний університет; мультимедіа; комп'ютерні навчальні програми; відеодиски; інтерактивна дошка; позааудиторна робота.

Марченко О.Г. Алгоритмізація вивчення математичних дисциплін як умова особистісного та професійного розвитку курсантів вищих військових навчальних закладів

Уточнено психолого-педагогічну сутність поняття “алгоритм”. Виявлено можливості ефективного використання структурно-логічних схем у процесі вивчення математичних дисциплін. Обґрунтовано доцільність алгоритмізації навчального процесу для активізації навча-

льно-пізнавальної діяльності та особистісного розвитку курсантів вищих військових навчальних закладів.

Ключові слова: алгоритм, математичні дисципліни, навчальний процес, навчальна програма, навчальний матеріал, структурно-логічна схема.

Михайличенко В.Є., Полянська В.В. Роль мотивації навчально-пізнавальної діяльності у формуванні професійної спрямованості студентів

У статті вивчено роль мотивації навчально-пізнавальної діяльності у формуванні професійної спрямованості студентів. Показано недостатню сформованість їх професійної мотивації. Запропоновано рекомендації щодо формування професійної спрямованості й підвищення задоволеності студентів своєю професією.

Ключові слова: професійна спрямованість, інтерес до професії, професійна діяльність, задоволеність професією, мотивація, мотив, діагностика, ставлення до професії.

Мінкова О.Ф. Самостійна робота як засіб пізнавальної діяльності студентів

У статті висвітлено резерви активізації та підвищення результативності самостійної роботи студентів, важливу роль в організації якої відіграє формування раціональних заходів виховання культури розумової праці.

Ключові слова: реформування освіти, самостійна робота, самоосвіта, активізація пізнавальної діяльності студента.

Мірошниченко В.М. Окремі аспекти історичного становлення ділової гри як методу підготовки майбутніх фахівців

У статті здійснено аналіз окремих аспектів історичного розвитку ділової гри як методу підготовки майбутніх фахівців. Висвітлено погляди науковців щодо доцільності використання ігрової діяльності у ВНЗ.

Ключові слова: ділова гра, професійна підготовка, навчальний процес, майбутні фахівці.

Мостова А.О. Формування творчого потенціалу майбутніх учителів іноземних мов

У статті уточнено поняття “творчий потенціал учителів іноземних мов”, визначено його сутність і структуру. Теоретично обґрунтовано модель та методіку формування творчого потенціалу майбутніх учителів іноземних мов засобами методу проектів і професійно-комунікативного навчання.

Ключові слова: творчий потенціал майбутніх учителів іноземних мов, метод проектів, професійно-комунікативне навчання, професійна компетенція, науково-дослідна діяльність, пізнавальна творча активність.

Мусаєв К.Ф. Педагогічний аспект застосування принципу сходження від абстрактного до конкретного для розвитку технічних здібностей в учнів основної школи в позашкільній діяльності

Розглянуто педагогічний аспект принципу сходження від абстрактного до конкретного як метод побудови наукової теорії, реалізація якого при навчанні передбачає процес розвитку понять на основі узагальнення і збагачення теоретичним змістом.

Ключові слова: метод сходження від абстрактного до конкретного, метод побудови теорії, концепція емпіризму, узагальнення в навчанні, вихідна “клітина”.

Мусхаріна Ю.Ю. Теоретичне обґрунтування комплексного підходу до оздоровлення школярів

У статті проаналізовано причини погіршення стану здоров'я сучасних школярів та обґрунтовано комплексний підхід до оздоровчого процесу в загальноосвітньому навчальному закладі.

Ключові слова: оздоровлення школярів, комплексний підхід, стан здоров'я.

Осадченко І.І. Технологія ситуаційного навчання в контексті класифікації сучасних технологій навчання

У статті на основі узагальненого групування технологій навчання відповідно до напряму дослідження (дидактика вищої школи) визначено класифікаційну належність технології ситуа-

ційного навчання: за загальнонауковою спрямованістю – психогенна, діалектична, наукова, гуманістична, вільного виховання технологія для викладачів та студентів; за дидактичною спрямованістю – комплексна, тобто широкого, повноаспектного спектру застосування. Технологія ситуаційного навчання визначається як комплексне дидактичне явище, що ієрархічно містить у собі інші технології навчання: суб'єктні, змістові та засобові.

Ключові слова: технологія ситуаційного навчання; засобові технології навчання; суб'єктні технології навчання; змістові технології навчання; класифікація технологій навчання.

Осова О.О. Витоки становлення проблеми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів на Слобожанщині

У статті на основі аналізу науково-педагогічної літератури з'ясовано витоки становлення проблеми організації навчально-пізнавальної діяльності студентської молоді Слобожанщини, визначено особливості організації навчальної діяльності студентів у контексті розвитку дидактики вищої школи України у другій половині XIX ст.

Ключові слова: витоки становлення проблеми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, педагог, дидактика, Слобожанщина.

Переплотчиков Д.О. Модель процесу формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до організації діяльності ДЮСШ

На основі аналізу літератури, присвяченій підготовці адміністративних кадрів для фізичного виховання та спорту, показано, що процес формування готовності до організації діяльності ДЮСШ має бути поетапним: від діагностики природних здібностей та формування професійно значущих установок через засвоєння теорії до самостійних спроб практичного використання отриманих під час навчання знань, умінь і навичок. Обґрунтовано й охарактеризовано чотири етапи цього процесу. Побудовано технологічну модель процесу формування готовності до організації діяльності ДЮСШ.

Ключові слова: готовність до організації діяльності ДЮСШ, майбутні фахівці фізичного виховання і спорту, технологічна модель, формування.

Петренко Н.В. Освітній туризм в Україні в другій половині XIX – початку XX ст. (уроки минулого та завдання для сьогодення)

Визначено напрями освітнього туризму в Україні в другій половині XIX – початку XX ст. як однієї з форм навчання й виховання, окреслено завдання для його розвитку на сучасному етапі.

Ключові слова: освітній туризм, екскурсійна справа, напрями освітнього туризму, навчальні подорожі, наукові екскурсії.

Петриченко Л.О. Дидактичний комплекс засобів формування пізнавальної активності студентів у вищих педагогічних закладах освіти

У статті на основі аналізу психолого-педагогічної літератури обґрунтовано необхідність формування пізнавальної активності студентів у навчально-виховному процесі педагогічного ВНЗ, розкрито позицію студента як суб'єкта навчально-виховного процесу. Дидактичний комплекс засобів стимулювання пізнавальної активності визначено як об'єднання активних методів і прийомів навчання студентів, які створюють умови для досягнення ними пошуково-творчих рівнів пізнавальної активності.

Ключові слова: пізнавальна активність студентів, дидактичний комплекс засобів стимулювання пізнавальної активності студентів.

Попова О.П. Особливості професійної діяльності майбутніх судноводіїв і сутність їх професійної компетентності

У статті розкрито особливості професійної діяльності судноводія. Визначено сутність професійної компетентності майбутніх спеціалістів морського флоту.

Ключові слова: професійна діяльність, компетентність, компетентнісний підхід, судноводіння.

Порох Д.О. Результати перевірки ефективності соціально-педагогічних умов адаптації іноземних студентів до навчання у вищих медичних закладах України

У статті на підставі зіставлення експериментальних результатів, їх кількісного і якісного аналізу виявлено ефективність реалізації соціально-педагогічних умов адаптації іноземних студентів до навчання у вищих медичних закладах України.

Ключові слова: соціально-педагогічні умови адаптації, адаптація іноземних студентів до навчання у вищих медичних закладах України.

Порохня Л.А. Сутність конфліктних ситуацій серед підлітків.

На основі теоретичного аналізу наукової літератури у статті розкрито значення конфліктних ситуацій серед підлітків у формуванні готовності майбутнього вчителя до запобігання та вирішення конфліктних ситуацій в учнівському середовищі.

Ключові слова: підліток, готовність, конфліктна ситуація, майбутній учитель.

Приходченко К.І. Концепція “Навчання впродовж життя” як максима Болонської декларації

У статті порушено проблему Болонської системи освіти як умови мобільності викладачів та студентів у європейському просторі. Приділено увагу підвищенню освітнього фахового рівня протягом життя, створенню умов для розвитку й саморозвитку студентів через обмін інформацією взаємодію в гуманітарній сфері.

Ключові слова: Болонська система, навчання впродовж життя, єдиний європейський освітньо-виховний простір.

Приходько Т.П. Актуалізація мотивації на педагогічну самоорганізацію викладачів вищих навчальних закладів

У статті розкрито актуалізацію мотивації самоорганізації викладачів вищих навчальних закладів, умови її ефективного розвитку.

Ключові слова: професійна підготовка, викладач вищої школи, мотивація, педагогічна самоорганізація.

Птахіна О.М. Пізнавальна активність студентів у процесі дистанційного навчання

Пізнавальна активність – це діяльність, спрямована на одержання нових знань, що реалізується в активних пізнавальних діях та свідомій реалізації їх на практиці. Активізація пізнавальної діяльності характеризується не лише рисами самої діяльності, а й ставленням того, хто навчається, до процесу діяльності.

Ключові слова: пізнавальна активність, рівень пізнавальної активності, критерії сформованості пізнавальної діяльності.

Путій Т.М. Зміст професійно-педагогічної підготовки студентів-філологів

У статті розглянуто підходи до організації професійно-педагогічної підготовки студентів-філологів, запропоновані Л.А. Булаховським, їх значення для подальшого розвитку філологічної освіти в Україні.

Ключові слова: студент-філолог; професійно-педагогічна підготовка, лінгвістичні дисципліни.

Разуменко Т.О. Проблема комплектування особового складу факультетських рад: історико-педагогічний аспект

У статті охарактеризовано склад факультетських рад в умовах дії статуту 1863 р., визначено коло питань, що вимагали прийняття самостійних рішень з боку факультетських колегій, окреслено дискусійні питання, пов'язані з правами й обов'язками доцентів, приват-доцентів лекторів як членів факультетських зібрань.

Ключові слова: факультетська рада, статут 1863 р., права й обов'язки доцентів.

Розгон В.В. Становлення та розвиток української науково-педагогічної періодики дошкільного спрямування на початку ХХ століття

У статті подано аналіз тенденцій розвитку українських наукових педагогічних періодичних видань дошкільного спрямування на початку ХХ ст. як засобу науково-педагогічної комунікації. Проаналізовано становлення перших українських часописів дошкільного спрямування.

Ключові слова: наукова педагогічна періодика, журнал, збірник наукових праць, суспільне дошкільне виховання.

Свиридова Г.Г. Шляхи й форми взаємодії школи, сім'ї, позашкільних закладів та громадськості в морально-естетичному вихованні молоді України в 20-х рр. ХХ ст.

У статті розкрито шляхи й форми взаємодії школи, сім'ї, позашкільних закладів та громадськості в системі морально-естетичного виховання учнівської молоді України в 20-х рр. ХХ ст.

Ключові слова: школа, сім'я, позашкільний заклад, громадськість, морально-естетичне виховання.

Семенова М.О. Етнографія в екологічному вихованні студентів

У статті розглянуто проблему екологічного виховання майбутніх педагогів через залучення їх до краєзнавчої та етнографічної роботи. Автор обґрунтовує необхідність включення народознавчого компонента до навчально-виховного процесу з метою формування екологічної моралі студентів.

Ключові слова: екологічна освіта, виховання, традиційна народна культура, етнографічна діяльність, краєзнавство.

Сирих Ю.С. Діагностування сформованості емоційної стійкості студентів вищих технічних навчальних закладів

З метою уточнення критеріїв та показників емоційної стійкості майбутніх інженерів проаналізовано критерії та показники емоційної стійкості особистості з позиції психофізіології, ефективності виховання емоційної сфери молодших школярів засобами театрального мистецтва, відмінності між емоційно стійкими та нестійкими юнаками, емоційної стійкості курсантів і співробітників митниці.

Ключові слова: емоційна стійкість, студенти, діагностика, критерії, показники.

Скворцова С.О. Динамічна модель процесу формування методичних компетенцій у майбутніх учителів

У статті визначено поняття професійна компетентність, методична компетентність учителя. З метою виокремлення технологій навчання у вищій школі, що реалізують компетентністний підхід, розглянуто інтерактивне, ситуаційне, проблемне, проектне, контекстне навчання. Охарактеризовано процес набуття студентами методичної компетентності засобом окремих організаційних форм: лекцій, практичних занять, самостійної роботи й навчальних проектів, через упровадження певних навчальних технологій; визначено їх вплив на окремі компоненти структури методичної компетентності.

Ключові слова: професійна компетентність, методична компетентність учителя, навчальні технології, інтерактивне, ситуаційне, проблемне, проектне, контекстне навчання, динамічна модель, формування методичної компетентності.

Смолянук Н.М., Собченко Т.М. Досвід використання методів проблемного навчання на уроках природознавства в початковій школі у другій половині ХХ ст.

У статті розглянуто досвід використання методів проблемного навчання на уроках природознавства в початковій школі у другій половині ХХ ст.

Ключові слова: метод проблемного навчання, природознавство, початкова школа.

Стяглик Н.І. Консультування студентів в умовах різних технологій навчання

Статтю присвячено проблемі використання консультацій в умовах дистанційного, кредитно-модульного й проблемного навчання. Розв'язання цієї проблеми допоможе інтенсифікації навчального процесу та підвищенню якості підготовки фахівців.

Ключові слова: навчальний процес, педагогічна технологія, вищий навчальний заклад, дистанційне навчання, кредитно-модульне навчання, проблемне навчання, консультування.

Твердохліб Т.С. Витоки становлення й розвитку ідей гуманізму в педагогічній спадщині викладачів Київської духовної академії

У статті визначено витоки становлення й розвитку ідей гуманізму в спадщині педагогів Київської духовної академії. Витоки прослідковуються у світовій та вітчизняній педагогічній думці із часів виникнення християнства до моменту заснування цього вищого духовного навчального закладу.

Ключові слова: гуманістична педагогіка, ідеї гуманізму, християнський гуманізм, православний педагог.

Темченко О.В. Розвиток творчих якостей учителя в системі післядипломної педагогічної освіти

У статті висвітлено теоретичні питання шляхів і засобів розвитку творчих якостей слухачів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: творчість, творча активність, творчі якості, післядипломна освіта.

Тимошенко В.В. Робота спортивного клубу як форма організації дозвілля студентів у позааудиторний час

У статті розглянуто питання організації позааудиторної діяльності у вищих навчальних закладах, розкрито зміст виховання в позааудиторний час, подано визначення культурно-дозвільної діяльності, що є складовою навчально-виховного процесу, протягом якої студент самостійно займається виконанням навчальних завдань, творчих робіт професійного характеру, а також самоосвітою й фізичним самовдосконаленням. Як форму організації позааудиторної роботи розглянуто спортивний клуб, що спрямовує свою діяльність на формування в студентів прагнення до здорового способу життя саме під час дозвілля.

Ключові слова: позааудиторна діяльність, спортивний клуб, здоровий спосіб життя.

Ткаченко І.В. Концепція соціального виховання школярів у дитячих оздоровчих таборах

У статті розглянуто концептуальні основи соціального виховання в дитячих оздоровчих таборах України. Під соціальним вихованням розуміється процес створення умов і реалізації таких заходів, які спрямовані на оволодіння й засвоєння школярами загальнолюдських і спеціальних знань, соціального досвіду з метою формування в дітей соціально позитивних ціннісних орієнтацій. Основна увага зосереджена на рівнях, методах і етапах соціального виховання в дитячих оздоровчих таборах.

Ключові слова: соціальне виховання, соціалізація, особистість.

Ткаченко Л.П. Риторика як чинник формування національної свідомості української молоді (XVII–XVIII ст.)

У статті йдеться про навчальні курси риторики XVII–XVIII ст., зміст яких реалізовував основні принципи народності освіти, формування національної свідомості молоді. Доведено, що українські педагоги-ритори розробляли нові ідеї, що базувалися на кращих традиціях народної педагогіки, здійснили спробу адаптувати нароби античної спадщини на українських землях.

Ключові слова: риторика, принципи, ментальність, народність, свідомість.

Токарева А.В. Урахування культурного контексту при побудові моделі якості електронного навчання

У статті зроблена спроба обґрунтувати необхідності врахування культурного контексту при побудові моделі якості електронного навчання та розробці електронних навчальних ресурсів, визначено поняття “якість електронного навчання”, представлена комплексна модель Хендерсон.

Ключові слова: культурний контекст, модель якості, електронне навчання

Хатько А. В. Застосування концептуального моделювання при формуванні інформатичної компетентності майбутніх інженерів-педагогів комп’ютерного профілю

У статті подано теоретичне обґрунтування та практичну розробку способу формування інформатичної компетентності майбутніх інженерів-педагогів комп’ютерного профілю шляхом застосування в навчальному процесі онтологій змісту навчального матеріалу.

Ключові слова: інформатична компетентність, майбутній інженер-педагог, онтологія.

Чван В.М. Роль самостійної роботи студента в оволодінні професією на сучасному етапі реформи вищої школи

У статті обґрунтовано доцільність самостійної роботи студента як одного з головних визначальних чинників становлення майбутнього інженера. Обговорюються вдосконалення організаційних методів самоосвіти студентської молоді вищих навчальних закладів України як фактора підвищення якості навчання.

Ключові слова: самостійна робота, самоосвіта, якість навчання, майбутній інженер.

Чекараміт Л.В. Професійно-педагогічна підготовка студентів університету в процесі викладання педагогічних дисциплін

Визначено основні напрями, педагогічні умови, способи формування наукових знань, умінь і навичок, які ефективно впливають на професійну підготовку майбутніх педагогів у процесі викладання педагогічних дисциплін.

Ключові слова: професійно-педагогічна підготовка, студент, педагогічні дисципліни.

Чепіль О.Е. Становлення Германа Гмайнера як педагога та громадського діяча

У статті вперше висвітлено життєвий шлях педагога, лікаря, активного громадського діяча, засновника товариств “SOS-Kinderdorf International” Германа Гмайнера у контексті соціально-економічного розвитку Австрії, передумови та провідні чинники формування його світогляду та громадської діяльності. Зосереджено увагу на заснуванні австрійської асоціації “SOS-Kinderdorf International”, яка сьогодні слугує зразком для національних асоціацій у всьому світі.

Ключові слова: Герман Гмайнер, педагог, громадський діяч, SOS-Kinderdorf International, діти-сироти, Австрія.

Чепурна В.О. Роль студентського самоврядування у формуванні політичної культури студентів технічних спеціальностей

Стаття присвячена актуальній для українського суспільства проблемі формування політичної культури студентів технічних спеціальностей у контексті діяльності органів студентського самоврядування. Дослідження цієї проблеми сприяє вдосконаленню змісту, форм та методів виховної роботи з формування загальної й політичної культури студентів у процесі професійної підготовки.

Ключові слова: політична культура, особистість, студент технічної спеціальності, студентське самоврядування.

Шеплякова І.О. До проблеми діагностики ціннісних орієнтацій майбутніх викладачів-правознавців

У статті розкрито зміст та значення діагностики для вирішення проблеми розвитку аксіологічного потенціалу особистості майбутніх викладачів правових дисциплін. Подано комплекс методик для діагностики ціннісних орієнтацій студентів.

Ключові слова: аксіологічний потенціал, особистість, внутрішні переконання, діагностика, прогнозування, методика.

Яценко О.М. Педагогічна спрямованість основ православної віри і необхідність їхнього використання в сучасній системі підготовки кадрів

На фоні соціальної нестабільності, політичних та економічних криз спостерігається процес актуалізації і звернення суспільства до релігії та релігійних цінностей. Виникає необхідність дослідити потенціал релігійної (православної) педагогіки й довести можливість його використання в сучасній системі підготовки фахівців.

Ключові слова: звертання суспільства до релігії, релігійна (православна) педагогіка, сучасна система підготовки спеціалістів, виховна функція релігії, духовність